

Thema: veilig werken

Or Strukton Worksphere in de bres voor veilig werken

Niet afdingen op veiligheid

Werknemers in de installatiebranche hebben te maken met onveilige situaties en fysieke belasting. Risicoblindheid door routinematig werken en tijdsdruk ligt op de loer. De or bij Strukton Worksphere ziet nóg een risico: goedkope contracten die opdrachtgevers willen afdwingen, maar waarmee de veiligheid onder druk komt te staan.

Door Loek Kusiak

Jan Wendriks, voorzitter van de or bij Strukton Worksphere, een werkmaatschappij van de Utrechtse bouwgi-gigant Strukton, heeft er een duidelijke mening over. “Een stap terug in veiligheid in plaats van een stap vooruit. Dat is wat er kan gebeuren wanneer we té meegaand zijn met opdrachtgevers die zoeken naar een goedkoper contract, naar kostenbesparingen van 20, 30 procent. De or ziet op dit vlak een toenemend spanningsveld. De medezeggenschap wijst de directie dan ook regelmatig op het belang van kritisch meedenken met de klant bij het afsluiten van contracten, zoals de aanleg van nieuwe installaties. Zodat je oplossingen bereikt waarmee je tegen een redelijke prijs

toch veilig kunt blijven werken.” Worksphere verzorgt de bouw, het onderhoud en de exploitatie van kli-

maatinstallaties in utiliteitsgebouwen, zoals scholen, kantoren en ziekenhuizen. Strukton Worksphere behaalde in 2012 een veiligheidsscore van 96 procent op de ‘Veiligheidsindex’ (VI), een leidraad van Stichting Arbouw voor bouwplaatsen. Deze gunstige score – in 2012 noteerde men slechts zeven ongevallen met verzuim en een daling van de gemiddelde verzuimduur ten opzichte van 2011 – wil de or graag “minimaal continueren en liefst verbeteren naar nul ongelukken”. Dat onderstrepen Wendriks en zijn

collega’s Anne Helfferich en Kasper van der Heide, die lid zijn van de or-commissie Strategie, Beleid en VGWM.

Eind 2012 was Strukton Worksphere (1400 werknemers) 34 dagen vrij van ongevallen met verzuim en tot september van dat jaar was er zelfs een periode van 502 dagen met ‘zero accidents’ (nul ongevallen). Dat is ook de naam van de veiligheids campagne die binnen Strukton loopt om door gedrags- en mentaliteitsverandering het aantal ongevallen te verminderen.

“De medezeggenschap vervult daarin een sleutelrol”, zegt Jan Wendriks. “De or wordt nauw betrokken bij investeringen in veilige arbeidsmiddelen, zoals kleding, gereed-

schap en persoonlijke beschermingsmiddelen. Daarnaast proberen we ook voortdurend alert te zijn op signalen vanaf de

werkvloer over werkdruk en onveilige werksituaties. De directie en de or evalueren elk ongeval met verzuim. Indien nodig delen we de resultaten met opdrachtgevers of leveranciers van materiaal. Zo zijn op vraag van de or bepaalde ladders vervangen door een veiliger type.”

Snijwonden

In 2012 raakten twee werknemers van Strukton Worksphere gewond bij een explosie in een transformatorhuisje. Een uitzon-

derlijk ongeval. Het onderzoek naar de oorzaak loopt nog. De meeste ongelukken op de werkplek in de installatiebranche ontstaan door onvoorzichtigheid of onvoldoende werkvoorbereiding. Risicoblindheid door routinematig werken ligt overal op de loer.

“Bij lichamenlijk letsel”, vertelt servicemonteur Kasper van der Heide, “gaat het vaak om snijwonden aan handen en vingers en kneuzingen. De aanschaf van nieuwe messen en het uitdelen van snijvaste handschoenen is typisch zo’n onderdeel waar de or zich mee bemoeit. Daardoor zijn al veel snijwonden voorkomen. Slechte werkvoorbereiding heeft in veel gevallen betrekking op het niet goed plaatsen of borgen van materieel, meestal het gevolg van haast. De leidinggevende op een werkobject moet echter aangeven dat je de tijd moet nemen om een steiger of afscherming stabiel op te zetten.” Anne Helfferich: “Maar er is ook een trend naar werkdruk, om in kortere tijd een klus af te krijgen. De jongens willen laten zien dat ze klantgericht werken. En dan kan het

Van links naar rechts: Jan Wendriks, or-voorzitter Strukton Worksphere

gebeuren dat je op het randje van de veiligheidsvoorschriften staat te balanceren. Met bewustwording rond veiligheid, klip en klaar uitleggen wat risico's zijn, ben ik als storingscoördinator op mijn werkplek continu bezig. Medewerkers moeten beseffen dat ze een individuele verantwoordelijkheid hebben om veilig te werken. Je kunt je niet achter een ander verschuilen. Dus goed om je heen kijken, controleren of het gereedschap deugt, of steigers zijn geborgd, en niet ondergronds een ruimte in zonder een collega in de buurt."

Met controlerondes op werkplekken in de vijf clusters (regio's) van het land waar Strukton Worksphere actief is, moeten teamleiders en andere leidinggevendenden minimaal één keer per maand beoordelen of de veiligheid in acht wordt genomen. Dat verplichten ook de regels van Veiligheids Certificaat Aannemers (VCA). In 2012 werden 1200 inspecties uitgevoerd, minder dan in 2010 bijvoorbeeld. "Er zijn nog aanzienlijke verschillen per regio in uitgevoerde inspecties", aldus de or-leden. "Dan stellen we in het overleg aan de orde om het niveau van toezicht op veilig werken, het gebruik van het juiste materiaal, op te krikken.

Asbest

Risico's zijn er ook bij het werken in besloten ruimten: ondergronds, in kruipruimtes, gaten of kelders waar kabels en buizen liggen, waar je telkens bijna je hoofd stoot en beknelde of bedwelmd kunt raken. Lassers moeten weten hoe ze een kruipruimte moeten ventileren. Helfferich: "Enkele jaren geleden kroop iedereen zomaar een ruimte in om een

kabel te trekken. Inmiddels zijn er harde afspraken over werken onder de vloer. Je spreekt af wie er als veiligheidswacht bij de opening staat en hoe de communicatie verloopt met de werknemer onder de vloer." Ook asbest is in de installatiebranche nog altijd een probleem en een niet-aflatend aandachtsgedebied voor de or van Strukton Worksphere. Wendriks: "Werknemers leggen een plafond bloot en komen verdachte situaties tegen. Ze melden dat ook aan de or. De eigenaar van een object had natuurlijk vooraf moeten aangeven of er asbest aanwezig is. Maar niet altijd is hierover documentatie aanwezig. Het devies van de or is: direct stoppen met werken als er tekenen van asbest zijn, ook al lopen we daarmee uit de planning. De te volgen procedures bij de ontdekking en verwijdering van asbest zijn

voor de or heilig. Daarnaast onderzoeken we ook of een werknemer, afhankelijk van de duur van asbestblootstelling, gezondheidsrisico's heeft gelopen."

Toolboxmeeting

Asbest herkennen, weten hoe je veilig onder de vloer werkt, werknemers attenderen op de noodzaak van werken met gekeurd materiaal: voorbeelden van aandachtspunten bij managementinspecties en toolboxmeetings, speciaal ontwikkeld om fysieke belasting terug te dringen en (bijna-)ongelukken te voorkomen.

Kasper van der Heide: "Iedere medewerker moet minimaal tien keer per jaar aan een toolboxmeeting deelnemen. De or controleert nauwgezet of de VCA-norm voor het houden van toolboxmeetings ook gehaald wordt. Zoniet, dan kaarten we dat aan bij de directie. En die pakt dat ook op. In cluster Zuid loopt nu een proef met een digitale, interactieve toolboxfilm die werknemers ook thuis kunnen bekijken."

Leidinggevendenden in de clusters, meldt het arbojaarplan van Strukton Worksphere, zeggen dat er weinig variatie is in onderwerpen voor toolboxmeetings. "Maar voor wie de moeite doet om onderwerpen uit de RI&E erbij te nemen, zijn er genoeg thema's om voorlichting over te geven", constateert Van der Heide.

Het aanscherpen door opdrachtgevers van prijzen in onderhouds- en nieuwbouwcontracten is een volgende testcase voor management en medezeggenschap in het garanderen van een veilige werkomgeving, constateert de or van Strukton Worksphere. Klanten stellen op basis van KPI's (Kritische Prestatie Indicatoren) steeds meer eisen aan een klus. En ze verlangen ook nog korting op de contractsom. "Als opdrachtgevers eisen dat we een bepaald werk met minder mensen doen maar wel in dezelfde tijd als vroeger", zegt or-voorzitter Jan Wendriks, "zal dat linksom of rechtsom ten koste gaan van de veiligheid van onze mensen. Dat is een tendens waar nog weinig aandacht voor is, maar waar deze or wel graag op wil hameren. Je zult de klant bij het opstellen van een offerte moeten uitleggen waarom een x-aantal mensen op een project beslist nodig is om aan veiligheids- en arboregels te voldoen. In offertes van concurrenten die 20 procent goedkoper zijn, is veiligheid zeer waarschijnlijk bijzaak. Geen hoogwerker gebruiken, maar een ladder. Dat soort dingen krijg je dan. De or wil niet dat de klant de mate van veiligheid bepaalt." ◀

'De or wil niet dat de klant de mate van veiligheid bepaalt'

Strukton Worksphere, Anne Helfferich en Kasper van der Heide, leden van de or-commissie voor veiligheid